

Odpoveď EÚ na migráciu a azyl

Európa je cieľom pre mnoho migrantov a žiadateľov o azyl. Zistite, ako EÚ zlepšuje svoju azylovú a migračnú politiku.

© UNHCR/Andrew McConnell

Grécka pobrežná stráž podáva pomoc 43 sýrskym utečencom v blízkosti ostrova Lesbos © UNHCR/Andrew McConnell

V roku 2015 bolo zaznamenaných 1,83 milióna nelegálnych prekročení vonkajších hraníc EÚ. Hoci tento počet v roku 2022 [klesol na približne 330 000](#), Parlament pracuje na viacerých návrhoch na odstránenie nedostatkov v azylovej a migračnej politike EÚ: od reformy azylového systému po posilnenie bezpečnosti hraníc, zlepšenie legálnej pracovnej migrácie a podporu integrácie utečencov.

Ďalšie informácie

[Zistite fakty a čísla o migrácii v EÚ](#)
[Najčastejšie dôvody, prečo ľudia migrujú.](#)

Reforma európskeho azylového systému

Žiadatelia o azyl: solidarita s krajinami v prvej línii

V reakcii na utečeneckú krízu v roku 2015 predložila Európska komisia v roku 2016 návrhy na reformu spoločného európskeho azylového systému vrátane nových zákonov na nahradenie dublinského systému, ktoré určujú alokáciu žiadateľov o azyl medzi krajiny EÚ. Dublinský systém predstavoval obrovskú záťaž pre obmedzený počet krajín EÚ s vonkajšími hranicami, pretože boli zodpovedné za spracovanie väčšiny žiadostí o azyl, keďže boli prvými krajinami, do ktorých migranti vstupovali.

S cieľom zlepšiť túto situáciu, Komisia v roku 2020 navrhla [nový pakt o migrácii a azyle](#). Nariadenie o riadení azylu a migrácie by malo nahradiť súčasné dublinské nariadenie s cieľom zjednodušiť pravidlá a skrátiť lehoty.

Cieľom nového azylového systému je podporiť krajiny v prvej línii v časoch, keď sú vystavené tlaku, zavedením nového systému solidarity ostatných krajín EÚ. Nový systém je flexibilný, pretože krajiny EÚ si budú môcť vybrať, ako pomôžu iným krajinám EÚ, ktoré prijímajú veľa migrantov, a to prijatím žiadateľov o azyl z krajiny prvého vstupu, poskytnutím finančných príspevkov alebo technickej podpory, ak to bude potrebné.

Poslanci EP [schválili nový pakt o migrácii a azyle](#) vo februári 2024. Očakáva sa, že balík bude formálne prijatý po konečnom schválení Parlamentom v apríli.

Reorganizácia agentúry EÚ pre azyl

V roku 2021 Parlament podporil transformáciu Európskeho podporného úradu pre azyl na [Agentúru EÚ pre azyl](#). Cieľom prepracovanej agentúry je pomôcť zjednotiť a urýchliť azylové konania v krajinách EÚ.

Jej 500 expertov poskytuje podporu vnútroštátnym azylovým systémom, ktoré čelia vysokému počtu prípadov, čím sa celkové riadenie migrácie v EÚ stáva efektívnejším a udržateľnejším. Okrem toho má nová agentúra na starosti monitorovanie dodržiavania základných práv v rámci postupov medzinárodnej ochrany a podmienok prijímania v krajinách EÚ.

Poskytovanie finančných prostriedkov EÚ na azyl

V roku 2021 poslanci EP podporili vytvorenie nového [Fondu pre integrované riadenie hraníc](#) a súhlasili s pridelením 6,24 miliardy EUR. Tento fond by mal pomôcť krajinám EÚ posilniť ich kapacity v oblasti riadenia hraníc a zároveň zabezpečiť dodržiavanie základných práv. Prispieje tiež k spoločnej harmonizovanej vízovej politike a zavedie ochranné opatrenia pre zraniteľné osoby prichádzajúce do Európy, najmä pre deti bez sprievodu.

Parlament [schválil aj obnovený Fond pre azyl, migráciu a integráciu](#) s rozpočtom 9,88 miliardy EUR na roky 2021 - 22. Nový fond by mal prispieť k posilneniu spoločnej azylovej politiky, rozvíjať legálnu migráciu v súlade s potrebami krajín EÚ, podporovať integráciu štátnych príslušníkov krajín mimo EÚ a prispievať k boju proti nelegálnej migrácii. Fondy by mali slúžiť aj na podporu krajín EÚ, aby si spravodlivejšie rozdelili zodpovednosť za prijímanie utečencov a žiadateľov o azyl.

Ďalšie informácie

[Viac informácií o reforme spoločného európskeho azylového systému.](#)

Reakcia na ukrajinskú utečeneckú krízu

Okrem azylového systému EÚ zaviedla aj mechanizmy dočasnej ochrany pre špecifické skupiny utečencov alebo vysídlených osôb. Jedným z takýchto mechanizmov je [smernica o dočasnej ochrane](#), ktorá poskytuje rámec na poskytovanie dočasnej ochrany počas v prípade vlny hromadného príchodu osôb. Táto smernica bola prijatá v roku 2001 v reakcii na konflikt na Balkáne.

Európska únia prvýkrát vo svojej histórii aktivovala smernicu o dočasnej ochrane, keď sa 24. februára 2022 začala rozsiahla invázia Ruska na Ukrajinu. EÚ zareagovala rýchlo a prejavila tak akčnú solidaritu tým, že pomohla ľuďom v núdzi. Išlo o priamu humanitárnu pomoc, núdzovú pomoc v oblasti civilnej ochrany, podporu na hraniciach, ako aj o poskytnutie ochrany osobám, ktoré utekali pred vojnou a vstupovali do EÚ.

Ďalšie informácie

[Viac informácií o opatreniach EÚ na pomoc ukrajinským utečencom.](#)

Zabezpečenie vonkajších hraníc EÚ a riadenie migračných tokov

Boj proti nelegálnej migrácii pri súčasnom dodržiavaní práv žiadateľov o azyl

Parlament pracuje na [sprísnení hraničných kontrol](#) a zlepšení schopnosti krajín EÚ sledovať ľudí vstupujúcich do Európy. Nový migračný a azylový pakt navrhuje lepšie preverovanie, rýchlejší azylový proces na hraniciach a rýchle vracanie odmietnutých žiadateľov o azyl.

Cieľom nového procesu kontroly je poskytnúť rýchlejší spôsob určenia správneho postupu pre orgány, ktorý sa má uplatniť voči osobe vstupujúcej do EÚ bez splnenia podmienok vstupu. Postup bude zahŕňať identifikáciu, zdravotné a bezpečnostné kontroly, odoberanie odtlačkov prstov a registráciu v [databáze Eurodac](#).

Pakt tiež zahŕňa možnosť rýchlejšieho a zjednodušeného postupu pri žiadostiach o azyl priamo po kontrole. Tie by sa mali vybaviť do 12 týždňov vrátane odvolaní. V prípade zamietnutia alebo

zamietnutia žiadosti by malo byť neúspešnému žiadateľovi okamžite oznámené rozhodnutie o navrátení, navrátenie by malo prebehnúť do 12 týždňov.

Osoby, na ktoré sa vzťahuje hraničné azylové konanie, nemajú povolenie vstúpiť na územie príslušnej krajiny.

Ďalšie informácie

[Viac informácií o boji proti nelegálnej migrácii](#)

[Viac informácií o navracaní migrantov](#)

Posilnenie agentúry Frontex, európskej pohraničnej a pobrežnej stráže

Frontex, Európska pohraničná a pobrežná stráž EÚ, pomáha spravovať vonkajšie hranice EÚ a bojovať proti cezhraničnej trestnej činnosti.

Prílev utečencov v roku 2015 vyvinul obrovský tlak na vnútroštátne pohraničné orgány. Parlament vyzval na posilnenie agentúry Frontex a Komisia navrhla rozšíriť jej mandát a transformovať ju na plnohodnotnú Európsku agentúru pre pohraničnú a pobrežnú stráž s cieľom posilniť riadenie a bezpečnosť vonkajších hraníc EÚ a podporiť vnútroštátne pohraničné stráže.

Oficiálne bola spustená na bulharskej vonkajšej hranici s Tureckom v októbri 2016. Agentúra Frontex podporuje krajiny EÚ a schengenského priestoru vo všetkých aspektoch riadenia hraníc, od podpory v teréne a boja proti cezhraničnej trestnej činnosti, leteckého dozoru a zhromažďovania informácií až po pomoc pri postupoch návratu.

Agentúra Frontex má v súčasnosti stály zbor viac ako 2000 príslušníkov pohraničnej stráže. Do roku 2027 sa plánuje ich počet zvýšiť na 10 000 príslušníkov pohraničnej stráže.

V decembri 2023 poslanci EP [prijali uznesenie](#), v ktorom vyzvali agentúru Frontex na [dodržiavanie základných práv](#) pri operáciách na hraniciach, ako aj na väčšiu zodpovednosť a transparentnosť práce agentúry.

Kontroly na vnútorných hraniciach

Krajiny EÚ v posledných rokoch obnovujú hraničné kontroly v rámci schengenského priestoru a tieto kontroly často trvajú dlhé obdobia. S cieľom zachovať voľný pohyb a zároveň riešiť skutočné bezpečnostné hrozby predložila Komisia v roku 2021 [príslušný legislatívny návrh](#) na revíziu pravidiel v schengenskom priestore.

Vo februári 2024 dosiahol Parlament predbežnú dohodu s národnými vládami o pravidlách, ktoré objasňujú, že opätovné zavedenie hraničných kontrol zostáva poslednou možnosťou. Krajiny EÚ môžu výnimočne obnoviť kontroly, ak existuje vážne ohrozenie verejného poriadku alebo vnútornej bezpečnosti.

Takéto kontroly by boli obmedzené na obdobie do jedného mesiaca a mohli by sa predĺžiť až na tri mesiace len v prípade nepredvídateľných hrozieb. V prípade predvídateľných hrozieb môžu takéto kontroly zostať v platnosti šesť mesiacov až dva roky.

Nové pravidlá ako alternatíva ku kontrolám na vnútorných hraniciach podporujú policajnú spoluprácu v pohraničných regiónoch s cieľom riešiť neoprávnený pohyb v rámci schengenského priestoru. Zadržaní občania z krajín mimo EÚ s nelegálnym štatútom často prichádzajú z inej krajiny EÚ, takže ak obe krajiny organizujú spoločné hliadky, nelegálni migranti môžu byť odovzdaní späť do prvej krajiny EÚ. Poslanci EP chcú z takýchto návratov vylúčiť niekoľko kategórií vrátane maloletých bez sprievodu.

Očakáva sa, že dohoda bude formálne prijatá v apríli 2024.

Spôsoby zlepšovania legálnej migrácie

Bezpečné alternatívy pre žiadateľov o azyl

Od roku 2015 pomohli programy presídľovania financované EÚ nájsť útočisko v EÚ viac ako 119 000 zraniteľným osobám, ktoré potrebujú medzinárodnú ochranu.

Presídlenie je pre žiadateľov o azyl bezpečnou a legálnou alternatívou k nelegálnym cestám a je založené na odporúčaní agentúry OSN pre utečencov UNHCR.

V rámci programu EÚ pre presídľovanie a humanitárne prijímanie na roky 2024 - 2025 sa 14 krajín EÚ zaviazalo presídliť 61 000 ľudí.

Presídľovanie je tiež dôležitým prvkom dohody medzi EÚ a Tureckom o riadení migrácie. Od marca 2016 bolo do krajín EÚ presídlených viac ako 40 000 Sýrčanov.

Okrem týchto schém Komisia v roku 2016 v rámci revízie azylového a migračného systému navrhla [rámec EÚ pre presídľovanie](#), podľa ktorého by EÚ upustila od ad hoc schém presídľovania a prijala dvojročný plán EÚ pre presídľovanie a humanitárne prijímanie, v rámci ktorého budú krajiny EÚ dobrovoľne ponúkať presídlenie obzvlášť zraniteľným osobám. V pláne by sa stanovil maximálny celkový počet osôb, ktoré sa majú prijať, príspevky krajín EÚ a celkové geografické priority.

Poslanci EP potvrdili svoju podporu predbežnej dohode o novom rámci EÚ pre presídľovanie vo februári 2024. Očakáva sa, že bude formálne prijatý v apríli 2024.

Pracovné povolenia pre ekonomických migrantov

EÚ sa tiež snaží zvýšiť legálnu migráciu s cieľom riešiť nedostatok pracovných síl, vyplniť medzery v kvalifikácii a podporiť hospodársky rast:

- Modrá karta EÚ: pracovné povolenie a povolenie na pobyt pre vysokokvalifikovaných pracovníkov z krajín mimo EÚ
- Jednotné povolenie: kombinované pracovné povolenie a povolenie na pobyt, platné dva roky a špecifické pre jednotlivé krajiny
- Štatút dlhodobého rezidenta EÚ: umožňuje občanom krajín mimo EÚ zostať a pracovať v EÚ na dobu neurčitú. Po udelení štatútu je možné voľne sa pohybovať a pracovať v rámci EÚ

Ďalšie informácie

[Viac informácií o tom, ako chce EÚ posilniť legálnu pracovnú migráciu.](#)

Podpora integrácie utečencov v Európe

Fond pre azyl, migráciu a integráciu v praxi

EÚ tiež prijíma opatrenia na pomoc migrantom pri integrácii v ich nových domovských krajinách. Fond pre azyl, migráciu a integráciu na roky 2021 - 2027 poskytuje priame financovanie miestnym a regionálnym orgánom na integračné politiky a programy zamerané na poradenstvo, vzdelávanie, jazykovú a inú odbornú prípravu, ako sú kurzy občianskej orientácie a odborné poradenstvo a zároveň obmedziť pohyb žiadateľov o azyl z jednej krajiny EÚ do druhej.

Zlepšenie podmienok pre utečencov

Smernica o podmienkach prijímania sa reviduje s cieľom zabezpečiť rovnaké normy prijímania vo všetkých krajinách EÚ, pokiaľ ide o materiálne podmienky, zdravotnú starostlivosť a primeranú životnú úroveň pre osoby, ktoré žiadajú o medzinárodnú ochranu.

Aby sa zvýšili ich šance na samostatný život a integráciu, žiadatelia o azyl by mali mať možnosť pracovať najneskôr do deviatich mesiacov od dátumu registrácie ich žiadosti. Budú mať prístup k jazykovým kurzom, ako aj ku kurzom občianskej výchovy alebo odbornej príprave. Všetky deti žiadajúce o azyl by mali byť zapísané do školy najneskôr dva mesiace po príchode a maloletí bez sprievodu budú mať prideleného opatrovníka.

Žiadatelia o azyl budú mať prístup k podmienkam prijatia len v krajine, ktorá vybavuje ich žiadosť o azyl.

Vo februári 2024 výbor Európskeho parlamentu pre občianske slobody podporil dohodu o pravidlách dosiahnutú s Radou v decembri 2022. Očakáva sa, že nadobudne účinnosť po konečnom schválení Parlamentom v apríli 2024.

Ďalšie informácie

[Informačný list o azylovej politike](#)

[Informačný list o imigračnej politike](#)